

MAGYARI

Taxa pe
aprobata

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: Szent László Nyomda R-T.
Felelős igazgató: FOLLMANN GÉZA
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárlás Elemér**

A romániai magyar népcsoport csatlakozása a Nemzeti Ujjá- születés Arcvonalához

Bucurestiben létrejött az egyezmény a kormány külügyminiszterez és a magyarság képviselői között. — A magyarság külön alos talyokat kap az Arcvonalban, egy helyet az igazgatóságban, tíz helyet a nemzeti tanácsban, s a titkársági hivatalokban is lesznek alkalmazottjai. — A közművelődési, gazdasági és társadalmi célú tevékenységre külön össze- foglaló szervezetet engedélyeztek a magyarságnak

A Nemzeti Ujjászületés Arcvonaláról szóló törvény kimondotta, hogy minden román állampolgár csak ebben az egyetlen alakulatban fejthet ki politikai tevékenységet. A törvény végrehajtási utasítása január 5-ikén jelent meg, s ez részletesebben körülírta az Arcvonal célját, rendeltetését és szervezetét.

Eszerint a cél a nemzeti eszme, s a keresztény hit szolgálata, továbbá a család megerősítése és a munka kötelességtudásának és megbecsülésének a terjesztése.

Szervezetileg községi, városi, megyei, tartományi és országos kiterjedésű lesz az alakulat, élén egy 24 tagú igazgatósággal és egy 1:0 tagú nemzeti tanáccsal. Ezek a legfőbb szervek hármas tagozódásuk lesznek annak megfelelően, hogy az új alkotmány is három foglalkozási rendnek (az első rendben a földművelésnek és kézi munkának, a másodikban a kereskedelemnek és iparnak, a harmadikban a szellemi munkának) a testületeiből kívánja összeállítani az országgyűlést. A három rend az Arcvonal vezető szerveiben 8—8, illetve 50—50 tagú képvisellel rendelkezik. Az alakulat végrehajtó szervei: a 3 országos főtitkár, a tartományi, megyei, városi és falusi titkárok.

Az egész alakulat rendeltetése, hogy a közönség kívánalmait a kormány felé közvetítse, a kormányzás és közigazgatás teendői tekintetében a közönség részéről állandó tájékoztatást adjon és a közvélemény szavát hangoztassa. Az országgyűlési, közigazgatási és szakmai választásokra is a jelöléseket ez az alakulat érleli ki, s a jelöltek listáját végső sorban az országos vezetőség (az igazgatóság és a nemzeti tanács) állítja össze. Választó és választható pedig csak az lehet, aki tagja az Arcvonalnak.

A végrehajtási utasítás 6-ik szakasza különleges rendelkezést foglal magában a népi kisebbségekről. Eszerint ezek a népcsoportok külön alosztályokat kapnak az Arcvonalban, s ez alosztályokban fejthetik ki mindazt a politikai tevékenységet, melyet a kisebbségi jogok megtartása és fejlesztése érdekében szükségesnek tartanak.

Az elsorolt törvényes rendelkezések adták az alapot ahhoz, hogy úgy a kormány, mint a német és a magyar népkisebbség vezetői körei

érintkezést kerestek egymással, s az illető népkisebbségek és a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal közötti viszony rendezése érdekében megállapodásokat igyekeztek létrehozni. A német népcsoporttal január 10-ikén jött létre a megállapodás, melynek aktáit annak idején közöltük. Eszerint a németek testületileg be-

Călinescu belügyminiszter

Az egyezmény szövege

Bucuresti. Saját tud. Azok a tárgyalások, melyek a kormány és a romániai magyarság képviselői között már két hét óta folynak, szerdán megegyezéssel fejeződtek be. A kormány és a magyar népkisebbség képviselői között létrejött a végleges megállapodás a magyarságnak az Ujjászületési Frontba testületileg való belépése tekintetében.

A megegyezésről szerdán este a belügyminisztérium az alábbi hivatalos közleményt adta ki:

„A Silviu Dragomir kisebbségi főkor-
mánybiztos és a romániai magyar kisebbség
vezetői közötti tárgyalások következménye-
képpen Armand Călinescu belügyminiszter

lépnek az arcvonalba, ott külön alosztályokat, s 1 igazgatósági és 6 nemzeti tanácsi helyet kapnak, a titkári hivatalokban is részesednek: szakmai szervezeteik az országos foglalkozási testületekbe lépnek és ott a vezetőségben megfelelő arányú elhelyezkedéshez jutnak; végül közművelődési, gazdasági és társadalmi célú összetartásukra külön csúcs-szervezetet létesíthetnek. Az egyezményrel egyidejűleg a belügyminiszter ki is adta egy ilyen csúcs-szervezetnek, a Romániai Német Népközösségnek a működési engedélyt.

Közben a magyar népkisebbség egyes vezetőivel is Dragomir Silviu kisebbségügyi kormánybiztos folytatta a tárgyalásokat, melyek akkor jutottak döntő fordulatba, mikor január 14-ikén a kormány képviselője a volt magyarpárti vezetőket is Kolozsváron bevonta a megbeszélésekbe. Január 16-ika óta Bucurestiben folytak ezek a tárgyalások, mikor már Călinescu belügyminiszter is befolyt a végső megállapodások kialakításába. A fővárosban folyó tárgyalások végre január 18-án befejeződtek, s létrejöhetett azok végső eredményének az írásba foglalása. A magyar népcsoporttal kötött kormányegyezmény lényegileg igen hasonló a németekkel kötött egyezményhez. Az egyezmény lehetővé teszi, hogy a romániai magyarság most már nem pártokhoz kapcsolódással, hanem egy államjogilag létesített politikai testületben emelhesse szót, a maga népkisebbségi jogai érdekében. Az egyezmény folytán a romániai magyar népcsoport is részt vehet az új alkotmány által megszervezett foglalkozási rendekben és ezek révén az országgyűlési, a közigazgatási és szakmatestületi választásokban. Az egyezményhez kapcsolódik az a kormányengedély, mely a magyarságnak a politikán kívüli közművelődési, gazdasági és társadalmi célok tekintetében lehetővé teszi a szervezkedést. Ennek a lehetőségnek gyakorlati jó felhasználásától függ az, hogy a magyarság a maga belső külön közéletét tartalmassá, egymást segítővé és jobban boldogulóvá tudja tenni.

Mindenesetre a jövő mondja meg, hogy a magunk érdekében ezt a lehetőséget meg tudjuk-e teremteni. Addig is jó várakozással tudomásul vehetjük az egyezményt, mely hivatva van arra, hogy népünknek az országos közéletben bizonyos helyet és elismerést biztosítson.

A nagyjelentőségű megállapodásokról az alábbi táviratokat kaptuk:

végleges megállapodást létesített a Nemzeti Ujjászületés Frontjába besorozandó magyar kisebbségre vonatkozólag. A megbeszélések után január 17-én a következő egyezményt írták alá:

Tekintettel a Nemzeti Ujjászületés Frontjának létesítésére vonatkozó, valamint a kisebbségekre vonatkozó 1938 augusztus 4-én megjelent törvényrendeletre, a következőkben állapodunk meg:

1. A román állampolgárságú magyarok testületileg bevonulnak a Nemzeti Ujjászületés Frontjába. A vegyeslakosságú falusi és városi községekben külön magyar szekciókat létesítenek. Ezek a szak-

ciók tíz tag által képviseltetik magukat a Legfelsőbb Nemzeti Tanácsban és egy tag által a direktóriumban. A titkárságokba megfelelő számarányban magyarokat is neveznek ki.

2. A román állampolgárságú magyarok összes szakmai szervezetei testületileg besoroztatnak a jelenlegi és ezután, erre a területre vonatkozó törvények által előírt szakmai szervekbe, biztosítva számukra a megfelelő képviselést a vezetőségekben.

3. A politikai megnyilatkozásokon kívül, amelyeknek helye a Nemzeti Ujjászületés Frontja, a román állampolgárságú magyarok külön szervezetet létesíthetnek kulturális, gazdasági és szociális célokra.

A megállapodást a következők írták alá: Armand Călinescu belügyminiszter sk., dr. gróf Bethlen György sk., Bánffy Miklós gróf sk., dr. Szász Pál sk.

KORMÁNYENGEDÉLY A KÖZMŰVELŐDÉSI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI SZERVEZKEZÉSRE

A megegyezés után a magyar tárgyalóbizottságnak a következő tartalmú levelet kézbesítették:

„Dr. Bánffy Miklós urnak!

Kérelme folytán és a román állampolgárságú magyaroknak a Nemzeti Ujjászületés Frontjához való csatlakozásáról kötött egyezmény alapján van szerencsém közölni, hogy a minisztérium megadja a működési engedélyt egy olyan sajtó külön alakulatra, mely az Ön elnökle alatt a romániai magyar közösség általános szervezete lesz a közművelődési, gazdasági és társadalmi célú tevékenység tekintetében.

Armand Călinescu
belügyminiszter.

A levél azt jelenti, hogy a romániai magyarság jogot kapott egy minden magyar képviselőre alkalmas népközségi szerv létesítésére.

AZ ALÁÍRÁS MÁR 17-IKÉN MEGTÖRTÉNT — A FŐVÁROSI SAJTÓ AZ EGYZEMÉNYRŐL

Bucuresti. Saját tud. A kormány megegyezését a magyar kisebbség képviselőivel szerda este 9 órakor tették közzé. Az aláírás már kedden, 17-én megtörtént, de a megegyezés tartalmáról senki, még a legtávolabbi célzással, vagy elejtett szóval se nyilatkozott. Jellemző a tökéletes titoktartásra, amit a kérdésben illetékesek megőriztek, hogy Bánffy grófot szerdán, 18-án délben megkérdeztük:

— Nem lehetne-e legalább annyit tudni, befejeződtek-e már, vagy ha nem, mikor érnek véget a tárgyalások?

Mire Bánffy gróf azt felelte:

— Fogalmam sincs!

Arra, hogy a tárgyalások már kedden este befejeződtek, csak külső jelekből lehetett következtetni.

Kedden délután hosszas tanácskozás volt a kisebbségi kormánybizottságon, amely értekezlet után a magyarság képviselői külön is hosszan tanácskoztak a Splendid-park szállodában, ahonnan állandóan összeköttetést tartottak fenn Silviu Dragomirral. Minden tehát a lázas és megfeszített tanácskozás jelét mutatta.

Ezzel szemben szerdán már egész nap külön-külön lehetett látni a magyar küldöttség tagjait, félreismerhetetlenül a befejezett munka utáni várakozás állapotában. Silviu Dragomirnak pedig már volt ideje hétköznapi kihallgatásra és arra is, hogy magánszemélyeket fogadjon.

A román lapok nem hozzák feltűnő helyen a megállapodást és ahhoz egyelőre nem is fűznek észrevételeket.

A MAROSVÁSÁRHELYI MUNKÁSOK CSATLAKOZÁSA A NEMZETI UJJÁSZÜLETÉS ARCVONALÁHOZ.

Marosvásárhely. Saját tud. Bob János elnöklésével gyűlést tartottak a marosvásárhelyi vas- és fémmunkások, melyen kimondták, hogy testületileg csatlakoznak a Nemzeti Ujjászületés Frontjához. Ugyanakkor határozati

javaslatot fogadtak el, melyben kérik a kormány sürgős intézkedését az egyre emelkedő drágaság letörésére, amely elsősorban a munkásokat, a magán- és kereskedelmi alkalmazottakat érinti. Követeli a munkásokra és alkalmazottakra vonatkozó törvények szigorú betartását. A gyűlés megállapította, hogy az ország fejlődése érdekében törvényileg szabá-

lyozni kell az összes itt élő nemzetek jogait. A munkásság kész segédkezni a probléma megoldásánál a kormánynak. Ezután állást foglaltak a teljes gyülekezési és szervezkedési szabadság mellett, hogy a céhek akadály nélkül teljesíthessék nemzetépítő munkájukat. A munkaügyi minisztertől kérte továbbá a gyűlés a Munkás Otthon visszaadását.

Nyilvánosságra került Schuschnigg volt osztrák kancellár és Ottó főherceg múltévi levélváltása Ausztria függetlensége megóvásáról

A főherceg felajánlotta, hogy átveszi a kancellárságot

Londonból jelentik: A nyugateurópai sajtónak nagy szenzációja van. Ez a szenzáció egy levélváltás, amely még a múlt évben történt Schuschnigg osztrák kancellár és Habsburg Ottó között.

Ottó 1938 február 17-én intézett hosszú levelet Schuschnigghez és ebben többek között a következőket írta:

„Ha pedig úgy alakulna a helyzet, hogy Ön nem tudna tovább helyén maradni, adja át nekem helyét. A császárságot ugyan nem tudom

visszaállítani, de mint a köztársaság kancellárja is biznék abban, hogy megtarthatom Ausztria függetlenségét.”

Schuschnigg erre a levélre ezt válaszolta:

„En csak törvényes utakon járhatok. Felégednek nem adhatom át a kancellári hivaltalt, mert a kancellárt csak a szövetségi elnök bocsáthatja el és nevezheti ki. Ettől függetlenül azonban minden eszközt jónak tartok Ausztria függetlenségének megóvására, de csak akkor nyulnék ezekhez, ha sikerrel kecsegtetnének.

A Társadalmi Szolgálatról szóló törvény életbeléptetése

Erdélyben és Bánságban az Astra fogja kézbe venni a falumunkát

Bucurestiből jelentik: A Társadalmi Szolgálat bevezetéséről hozott törvény január 19-én életbelépett. D. Gusti egyetemi tanár, a Társadalmi Szolgálat elnöke ezzel kapcsolatban közleményt adott ki, amelyben kifejtette a törvény alkalmazásának körülményeit. A Társadalmi Szolgálat négy irányban dolgozik:

1. Kulturházakat létesítenek a falvakban és a városokban. A kulturházak létesítéséhez hozzájárulnak a falvak és városok értelmiségi és munkásosztályai, valamint a hatóságok, akiknek kötelességük a legmesszebbmenően támogatni a Társadalmi Szolgálat célkitűzéseit.

2. Iskolákat és tanfolyamokat állítanak fel a falusi lakosság, valamint a kulturházak vezetői és a Társadalmi Szolgálat tagjai részére. Felvilágosult állampolgárokat és jó gazdákat akarnak kiképezni. Egyelőre a 70 működő kulturothoton mellett 70 iskolát állítanak fel a falusi nép számára, valamint 7 felsőbb iskolát.

3. A Társadalmi Szolgálat kereteiben az egyetemek, felső- és szakiskolák végzett növendékei fognak dolgozni a falvakban a lakosság helyzetének, egészségügyi állapotainak, stb. feljavítása érdekében. A törvény 5. cikkelye értelmében a Társadalmi Szolgálat által előírt munka teljesítése kötelező úgy a férfiakra, mint a nőkre egyaránt.

4. A Román Társadalomkutató Intézettel egyetértésben és együttműködve megszervezni azt a munkásságot, amelynek révén megismerheti az országot és a népet.

Korompai József:

Az örök élet érettségijén

Ara fűzve 75 Lei

Az Istenben harmonikusan megnevűgő szenvedés érte mének valószagos szoltára és himnusza ez a könyv.

Románia 350 milliós követelésének felhasználásáról magyarországi küldött folytat tárgyalásokat a fővárosban

Bucuresti. Saját tud. A magyar-román fizetési egyezmény nem működik kielégítően. Romániának a clearing-számlán hever Magyarország 350 millió leje, amit a jelen körülmények között nem lehet igénybevenni. Megoldást kell tehát találni, akár a román kiviteli csökkentésével, akár magyar részről olyan áruk behozatala által, amelyekkel helyre lehet állítani az egyensúlyt.

E szempontból mindkét kormány egyetért a megoldás keresésében a szükségessége tekintetében, azért elhatározták, hogy Bucurestiben megbeszélést folytattak. E célból Bucurestibe érkezett Takácsy, a Magyar Nemzeti Bank igazgatója és Matasaru, a budapesti román követség kereskedelmi attaséja.

Szerdán tartották a nemzetgazdasági minisztériumban az első értekezletet, amelyen a magyar kormány részéről résztvett Takácsy, a román kormány részéről pedig Emil Marian államtitkár, Gr. Dumitrescu, a gazdasági egyezmények osztályának igazgatója, Matasaru, kereskedelmi attasé és Dimitriuc, a Nemzeti Bank tanulmányi osztályának vezetője.

Uj törvény az állampolgárságról

Megváltozik a honosítás eddigi rendszere. Kibővültek az állampolgárság elvesztésének lehetőségei

Bucuresti. Saját tud. A király aláírta a román állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló új törvényt, amely hetven szakaszból áll. A törvény inodkolása rámutat arra, hogy míg az állampolgárság megszerzésére vonatkozó eddigi rendszer közigazgatási jellegű volt, mert a honosítás megadása a közigazgatási tényezők, a minisztertanács és az illetékes bizottság belátásától függött, az új rendszerben az állampolgárságot egyénileg csak törvényhozás útján adhatják meg.

A törvény fontosabb intézkedései a következők:

2. szakasz: Román honos nem lehet más állam polgára. A román honosság megszerzését: leszármazás, házasság, honosítás és elismerés útján.

Érdekes az **5-ik szakasz**, amely szerint: az örökbecfoadásnak nincs kihatása a honosságra.

A **6-ik szakasz** szerint a semmis házasságból származó gyermek megszerzi román apja honosságát.

A **7-ik szakasz** szerint az idegen honos nő, ha román honoshoz megy férjhez, román állampolgárrá válik, kivéve, ha az ő hazai törvényei megengedik eredeti állampolgársága fenntartását. Erre vonatkozólag a házasságkötés előtt nyilatkozatot kell tenni.

8. szakasz: Ha semmis, vagy megsemmisített házasságból nem származtak gyermekek, akkor a nő nem tartja meg román állampolgárságát.

A **9. szakasz** a honosítás egyénenként, törvényileg való eszközéséről intézkedik, míg a következő szakasz ennek feltételeit írja elő.

A **13. szakasz** szerint a honosított nem lehet miniszter és néhány magas tisztséget nem foglalhat el s politikai jogait csak a honosítás utáni hat év elteltével gyakorolhatja.

Ujtítás a törvényben az, hogy külön fejezetet képez az elismerés útján való honosítás. Ez királyi dekrétummal történik. Egyénileg, vagy csoportosan s csak vérszerinti románokra vonatkozhatik.

Az új törvény szerint az állampolgárságot öntetéként is el lehet veszteni, illetőleg azt vissza lehet vonni.

A **40. és 41. szakaszok** szerint a román áll-

ampolgárságot elveszti, ha valaki a román kormány előzetes jóváhagyása nélkül idegen állam szolgálatába, idegen katonai szolgálatba, vagy idegen katonai testületbe lép, vagy ha

Az angol munkáspárt a spanyol köztársaságiak megsegítését sürgeti

Chamberlain elutasította az ellenzék kérését. — A spanyol köztársasági követ tiltakozó jegyzéket adott át Londonban

Londonból jelentik: Az angol munkáspárt köreiből az a felfogás, hogy sürgősen a szorongatott spanyol köztársaságiak segítségére kell sietni. Ennek a felfogásnak adott kifejezést **Attlee** őrnagy, a munkáspárt vezére, aki levelet intézett **Chamberlain** miniszterelnök-höz. Levelében azt írta, hogy Spanyolországot éhínség fenyegeti s ezért a köztársaságiak megsegítése Angliának és a többi államoknak is kötelessége. Levele végén a spanyolországi helyzet súlyosságára való hivatkozással azt kérte **Attlee** őrnagy, hogy **Chamberlain** azonnal hívassa össze az angol alsóházat.

Chamberlain válaszában hangsúlyozta, hogy a spanyoloknak való fegyverszállítási tilalom megszüntetése a helyzet elmérgesedésére vezetne. A kormány a parlament idelőltti való összehívását nem látja célszerűnek. Egyelőre arra szines mód, hogy nemzetközi segítséggel keresztülvigyék a köztársasági kormány javára az inség enyhítésére adandó segítséget. Végül kijelentette **Chamberlain**, hogy a kormány csak akkor hívja össze a parlamentet, amikor annak szükségét látja.

A SPANYOL-FRANCIA HATÁR MEGNYITÁSÁT KÖVETELI AZ ANGOL MUNKÁSPÁRT.

Londonból jelentik: Az angol munkáspárt szerdán este ülést tartott. Ezen megbeszélést **Chamberlain** választ. Az ülés javaslatot fogad-

valaki idegen protektorátus alá helyezte magát, továbbá, aki elhagyta a katonai szolgálatot és külföldre menekült, aki elhagyta az országot, hogy a katonai kötelezettség alól kivonja magát; aki külföldön lakván, nem jelentkezik a román követségen, vagy konzulátuson, hogy az ujoncozási törvényből eredő köteleességeknek, vagy mozgósítási parancsnak alávetse magát; végül, ha külföldön lakván, az állam közrendjének megzavarására alkalmas bűncselekményt követ el, vagy ha az állam iránt köteles hűség megszegésével sérti a román érdekeket, vagy Románia tekintélyét kisebbíti. Ez utóbbi esethez tartozik a Románia elleni ellenséges propaganda megkönnyítése is.

dott el, melyben a munkáspárt követeli a Spanyol—Francia határ megnyitását és a hadianyag szállítását a spanyol köztársaságiak számára.

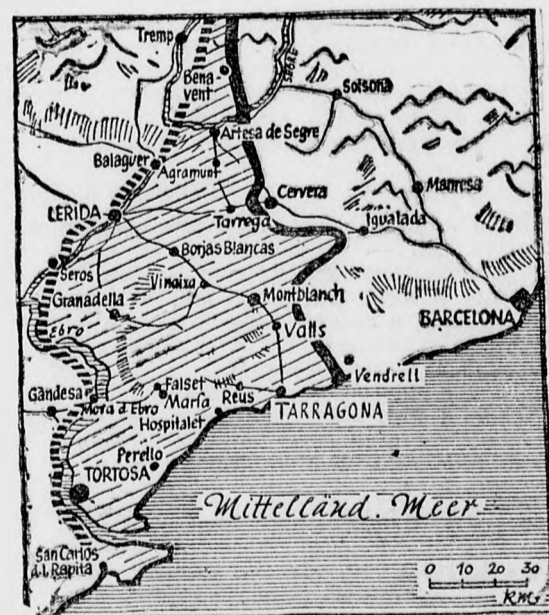
Londonból jelentik: A spanyol köztársasági kormány képviselője jegyzéket nyújtott át a külügyminisztériumban. A jegyzék azt állítja, hogy Olaszország hadihajókat adott a spanyol nemzetieknek. A jegyzék további sorában élesen vitatkozik a köztársasági kormány amiatt, hogy a benemavatkozási bizottság mély hallgatásba merül e tény fölött.

A KATALÁN KÖZTARSASÁG ELNÖKE KATALÓNIA ÁTADÁSÁT AKARJA.

Bilbaoból jelentik: A D. N. B. iroda levelezője közli, hogy komoly ellentét tört ki **Company's** a katalán köztársaság elnöke és **Negrin** köztársasági miniszterelnök között. Jólértesült körökben, úgy tudják, hogy katalán körökben Katalóniának a nemzetiek részére való átadás mellett foglaltak állást, míg **Negrin** a teljes erőből való ellenállást követeli.

A NEMZETIEK 38 EZER FOGLYOT EJTETTEREK AZ EDDIGI ELŐNYOMULÁSBAN.

Burgosból jelentik: A nemzeti haderő tovább folytatta előnyomulását a katalán fronton, különösen a központi és az északi részeken. Elfoglalták **Pallerols**, **Guardiolaga**, **Lerida** és **Aquido** falvakat. A déli szakaszon teljesen megtisztították **Taragona** város környékét és újabb 11 ezer foglyot ejtettek. **Burgesi** jelentés szerint a katalán fronton véghezvitt sikeres támadás alkalmával eddig 38 ezer köztársasági foglyot ejtettek.

A spanyol front legújabb állása 35 kilométerre Barcelonától.

A zsidó világkongresszus elnöke ragaszkodik ahhoz, hogy Palesztina legyen a zsidó település alapja

Még Rhodesia lehet zsidó kivándorlási terület. — Ötven millió font kölcsön kell hozzá

Genfből jelentik: **Goldmann** doktor, a zsidó világkongresszus ügyvezetője a népszövetségi tanácsülésen résztvevő újságírók előtt a zsidók kérdéseiről nyilatkozatot tett.

Goldmann kijelentette, hogy szó sem lehet a zsidóságnak Abessziniában, Alaszkában, vagy Brit-Guyanában való letelepítéséről. A zsidó település alapja Palesztina kell, hogy legyen, amely a mai állapotában még százezer zsidó felvételére alkalmas. Sajnálatosnak mondta **Goldmann**, hogy **Chamberlain** politikája miatt a zsidók nem telephetnek le tömegesen Palesztinában. Pedig, szerinte, Anglia sem járna rosszul a telepítéssel, mert ma a Palesztiná-

ban élő 450.000 zsidó közül 50.000 a fiatalember, akiket Anglia a rend fenntartására a hadseregben felhasználhatna. Ezzel Anglia megtakaríthatna 50.000 angol katonát.

Az eviáni konferencia **Goldmann** szerint csak megnehezítette a zsidóság helyzetét, mert azóta az egyes államok még fokozottabban igyekeznek kizárni magukból a zsidóságot. Kifejtette, hogy a zsidóság elleni Rubleenek az eviáni konferencia biztosának Berlinben való megjelenését. Egyébként az összes kivándorlási lehetőségek közül a Rhodesiába való letelepülésről lehet szó. Ehhez azonban 50 millió font kölcsönre volna szükség, aminek előteremtéséről szó sem lehet.

EMBEREK ÉS TAJAK

BARCELONA

Ki tudja? Talán, mire e sorok megjelennek, már be is vonultak a nemzeti csapatok Barcelonába és Spanyolország egyik legkatolikusabb városa felszabadulhatott a „köztársaságiak” uralma alól. Es a jelen pillanatban az sem tudható, hogy ez az ősi katolikus város mennyit szenvedhetett az istentagadó, zárda- és templomromboló köztársaságiak rémuralma alatt.

A gyönyörű földközi tengerparti város egyik legrégibb spanyolországi település, ahol a katolicizmus is korán erős gyökeret vert.

A HÁBORUK TÖRTÉNETE ÉS A FÖLKELESEK

Barcelona egyébként kezdetben föníciai gyarmat volt, majd később a karthágóiak foglalták el. Fekvésénél fogva a hódító nemzeteket erősen csábította a századokon át egymásután birtokolták a natalmak. A rómaiak idején Coloma Faventia Julia Augusta Bia Barino nevet viselt, innen kapta azután a Barcelona nevet. Uralták a nyugati gótok, az arabok is, majd 801-ben Jámbor Lajos hódította meg és a spanyol határgrófság fővárosává tette. Ma is Madrid után a legnagyobb és legnépesebb spanyol város.

De Jámbor Lajosai sem fejeződött be Barcelona megpróbáltatásainak ideje. 985-ben ismét elfoglalták az arabok s ekkor feldúlták az egész várost. Ezért is hiányoznak az ősrégi Barcelona műemlékei és sokkal kevesebb régi épülete, szobra áll, mint sok más, régi spanyol városnak. De Borrel gróf hamarosan visszafoglalta az araboktól s a Borrel grófok uralma alatt virágzásnak indult. 1137-ben Arragoniához csatolták s oda tartozott egészen 1640-ig, amikor a franciák uralma alá került. Csak 1652-ben, hosszú és véres harcok után jutott vissza Spanyolországhoz. 1697-ben ismét a franciák hódítják el, s innen kezdve váltakozva hol a franciák, hol a spanyolok uralták. Francia uralom alatt volt egészen 1814-ig. 1827-től 1856-ig hét ízben is véres fölkelekés színhelye volt.

1909-ben Guardia Francisco Ferrer robbantott ki forradalmi felkelést. Ferrer a szabadgondolkodás egyik fanatikus volt. Vasúti kalauzból lett forradalmi vezér s menekülnie kellett Spanyolországból. Párizsban egyik gazdag „tanítványa” révén gazdag örökséghez jutott s ebből a részből 1901-ben Barcelonában forradalmi iskolát alapított, a hírhedt „Eskuela Modernat”, ahol vallástant nem tanítottak, de a társadalmi rend felforgatására annál inkább. 1909-ben aztán sikerült is

kirobbantania Ferrernek azt a város barcelonai fölkelést, amit ágyúval vert le a hatalom; s szerzőjét, Ferrert Barcelonában is végezték ki.

A KATOLICIZMUS ÉS A MŰVÉSZET URALMA

Mint jeleztük, a katolicizmus korán elterjedt és buzgó, mélyen vallásos hívekre talált Barcelonában. Jakosainak száma ma is túlsúlyban katolikus. Első ismert püspöke, Praetextatus, 343-ban résztvett a szardiniai zsinaton is. Barcelonában székelt Paeianus püspök (meghalt 390-ben), a jeles egyházi író, tőle származik az, a ma is használatos mondás: „Keresztény a nevem, katolikus a melléknevem.”

A KIKÖTŐVÁROS

Amd, Barcelonát kedvező fekvése az ipar és kereskedelem központjává is tette s már a középkorban igen fontos kereskedelmi hely volt. Itt készült a világ első és legelterjedtebb tengerészeti könyve 1258-ban, a „Consolato de mar” és ennek érvényességét az egész világon elismerték. Tengerészeti forgalma egészen a spanyol testvérharc kitöréséig, nagyobb volt, mint bármelyik spanyol tengerparti városé.

Az éjjéli nap országa

Stockholmból jelentik: Magasan északon, ott, ahol az éjjéli napot a nagy téli sötétség váltja fel, terül el Lappország, az óriási ellen-

csek országa. Az a nép, mely itt ütötte fel tanyáját — primitív kulturviszonyok közt élő nomád lapp nép — más törzsből való, mint az

terek hazája. Bár határait a legszegényebb telepek lakják s mocsarai kopár sziklafalakkal váltakoznak, érchegeivel és villanyfejlesztésre alkalmas vízeséseivel mégis mérhetetlen kin-

ország többi lakossága. Maga a természet itt egyelen nagy ellentmondás lapos partvidékeivel, hatalmas felvidéki erdeivel és örök hóval borított hegyóriásaival. Lappország gazdag, kiapadhatatlannak tartott ércbányái világhírűek. A „Kirunavaara” nevű hegy merő ércből van. Az ércet úgy nyerik, hogy a hegyet a csúcstól kezdve lefelé metszik. A sötét évszakban a hegyet erős lámpásokkal világítják meg, hogy a bányákban dolgozni lehessen.

Még néhány évvel ezelőtt Lappország alig érintkezett a külvilággal, csupán a norvég határig kiépített vasutvonal nyitotta meg az éjjéli napot megismerni vágyó idegen számára, ennek a szép és titokzatos országnak kapuit.

Éjjéli nap! Mennyi varázs e két szóban! Az, aki még sohasem pillantotta meg ezt az éjjelt nappallá varázsoló ragyogó napot, nem foghatja fel a látvány szépségét. Junius 21-én nyár közepének idején, néhány napig éjjel-nappal látható a Nap, azután pedig még három hónap következik világos éjszakákkal. Egy barátom, aki ezen a nyáron egy hónapot töltött Lappországban, panaszkodott, hogy ezeken a világos éjszakákon nem jött álom a szemére. A lappországi éjszakákat azonban kár is volna át-aludni, minden elmulasztott perc pótolhatatlan veszteség.

Különös látványt nyújtanak a lappok, amint festői népviseletükben terelik ezüstszürke rénszarvasnyájukat lejtőkön lefelé, hegyeken föl-fel. Legfőbb eledelük a rénszarvas hús és ruháikat a rénszarvas bőrből készítik. Sátraik ugyancsak rénszarvasbőrből készülnek, a háztartáshoz szükséges szerszámokat pedig a rénszarvas csontjaiból, vagy fából faragják. Különös kis szánkójuk, a „pulkas” is, rénszarvasbőrből van.

Nyáron a lappok nyájukat a hegyekben legeltetik, a hosszú téli hónapokat ellenben helységekben töltik. Ha csak átmenetileg tartózkodnak valahol, összecsupkhat, könnyen hordozható sátrakban laknak. A lappok nagyjából megtartották régi szokásaikat és ruházatkodási módjukat és ahol csak tehették, elzárkóztak a civilizáció elől. Idegenekkel szemben nagyon tartózkodók de ha az idegen, idegent megillető mó-

A föld néha megszólal...

Megtalálták a régi egyiptomiak eddig még ismeretlen törvénykönyvét

Herodotos adatait igazolják a leletek

Kairó, január hó. Kulturhistoriai szempontból óriási jelentőségű leletekre bukkantak Kairó közelében. Gabra, kairói egyetem tanár, aki évek óta foglalkozik ásátásokkal, feltárt két temetőt is és nagy sírkamrákat, még pedig olyan helyeken, ahol soha ilyen temetkezési helyet nem gyanítottak. A további ásások folyamán aztán egy ajtóra bukkantak, amely nagyobb kápolnába vezetett.

AZ ÁRDLKES KAPOLNA

Ez a kápolna — a tudós professzor megállapítása szerint — kétségtelenül az a hely volt, ahol a behalzsamozók dolgoztak. Az előtérben megadták a szükséges kényelmet is a sírkamrák óreinek. Ezen a helyen találtak azután egy kőlap alatt, amely bizonyos fokig szekrényajtóul szolgált, egy hatalmas papirusz tekercset, amely mind a két oldalán tele volt írva.

Gabra professzor úgy érezte, hogy ez a papirusz-tekercs csak igen fontos irat lehet, azért azokat nyomban továbbította a kairói egyetem szakértőjéhez.

A tudósok rövid vizsgálat után megállapították, hogy végre

megtalálták a régóta keresett ósrégi egyiptomi törvénykönyvet.

A papirusz egyik oldalán vannak a törvényrendeletek, a másik oldalon pedig számadásokat találtak, amelyek nyilván adó- és bérfizetésekre és kamatszámításokra vonatkoznak.

Már felületes olvasásnál is megállapíthatták az egyiptológusok, hogy a régi egyiptomák nagy súlyt helyeztek jogi kérdésekben a világos érthetőségekre. Az egyes paragrafusokhoz nincsenek kommentárok és magyarázatok, fűzve, sőt az egyes törvények olyan kifogástalanul, világosan és érthetően vannak megfogalmazva, hogy ebből következtethetőleg tiszta gyönyörűség lehetett Egyiptomban — bírónak lenni.

A papirusztekercsek nagy jelentőségére való tekintettel a tudósok egész sora ült össze, hogy részletesen kibetűzze és lefordítsa az ó-egyiptomi törvénykönyvet. A legkiválóbb egyiptológusok foglalkoznak most ezzel a munkával.

A FARAÓK TÖRVÉNYEI

Tudjuk, hogy a fáraók maguk hozták törvényeket és nem vették át elődjeik intézkedéseit. De Graba tanár leleteinek a törvénykönyv felfedezésén kívül is nagy jelentősége van, amennyiben igazolja az ógörög történetíró Herodotos adatait.

Kiderült, hogy Herodotosnak igaza volt, amikor Thot isten folyosóiról írt, amelyek több mértődnnyire húzódtak el a föld alatt. Ez az isten volt Ó-Egyiptomban a tudományok és az — állatok ura. Azért sírkamráiba ezrevel temették el az állatokat.

Gabra professzor több majom és madár mumiáját is megtalálta, kitűnően preparált állapotban s a legkisebb sérülés nélkül szállították el a furcsa mumiákat a feltárt sírkamrákból.

don viselkedik, gyakran megesik, hogy egy csésze kávéval megkínálják.

Lappországnak legnagyobb helysége Kiruna, 10 ezer lakossal. A nagy ércegy, a Kirunavaara lábánál fekszik, legérdekesebb épülete a lapp stílusban épült, szimbolikus szoborművekkel díszített templom.

Végül még néhány szót kell szólnunk Lappországnak a maga nemében páratlan növényvilágáról. Kiruna és Abisko vidékén mintha sárga ibolyával, biborvörös orchideával, rododendronnal és sok más sarkvidéki virággal telehintett szőnyeg fedné a talajt.

Igy, ebben a virágpompában terült elém az újévi nap országá, amikor 4000 kilométernyire Erdélytől átléptem a sarkvidéket. S. F.

A szlovák kormány lemondása

Pezsonyban jelentik: A szlovák kormány csütörtökön lemond. Hivatalos körökben hangsúlyozták, hogy a lemondás csak formai. Más oldalról azonban úgy hiszik, hogy a gazdasági és a közoktatási miniszter nem marad tovább helyén, hanem tárcájukat Tiso miniszterelnök másokkal tölti be.

Ujabb mozgalmak a magyarországi belpolitikában

Budapestről jelentik: A miniszterek szerda délután értekezletet tartottak, amelyen megbeszélték a képviselőház munkarendjét. A honvédelmi javaslat letárgyalása után előbb a zsidójavaslata, azután a földreform tárgyalására kerül sor.

A miniszterelnök vasárnap valamelyik vidéki városban mond beszédet.

Szintén vasárnap történik meg a Magyar Élet mozgalom zászlóbontása Szegeden, Kecskeméten, Székesfehérváron és Nagykőrösön.

Megjelent a Hivatalos Lapban az új zárórarendelet

Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium új zárórarendelete a napokban jelent meg a Hivatalos Lapban. A zárórarendelet, csak a fővárosra és a városokra vonatkozik. A rendelet értelmében az üzletek reggel 8 órától 1-ig és délután 3 órától 7-ig tarthatnak nyitva. A drogériák és illatszertárak szombaton és ünnepnapok előtt délután 4 órától este 8-ig nyithatnak. Hentesárúüzletek 7 órától 2 óráig, délután 4 órától 8-ig nyithatnak. Pékek reggel 6-2-ig és délután 5-től 9-ig nyithatnak. Mészárszékek és zöldségüzletek 6-12 és 5-től 8-ig nyithatnak. A rendelet értelmében azok az élelmiszer üzletek, amelyekben konyha van és meleg ételt is árulnak — rendes élelmiszer üzletnek tekintendők és délután fél 2-től 3-ig és este nyolcórától zárnak. Vasár- és ünnepnap szintén zárvatartanak.

Ciano olasz külügyminiszter Jugoszláviában

Tárgyalások a Róma-Berlin tengelyhez való csatlakozásról, és a jugoszláv-magyar barátságról

Rómából jelentik: Ciano olasz külügyminiszter és Stojadinovic jugoszláv miniszterelnök megbeszélései iránt rendkívül nagy érdeklődés tapasztalható. Az olasz lapok behatóan foglalkoznak a két államférfi közötti tárgyalásokkal. Az olasz sajtó négy szempontból foglalkozik a jugoszlávai látogatással, melynek tárgyaiul a következőket tartja:

1. Jugoszlávia külpolitikájának együttműködése a Róma-Berlin-tengellyel.
2. Magyarország és Jugoszlávia egymáshoz való közeledése.
3. Olaszország és Jugoszlávia gazdasági kapcsolatainak kifejtése.
4. Olaszország és Jugoszlávia kulturális együttműködése.

A *Corriera della Sera* a bélyei találkozót kimondottan politikai jellegűnek tartja. A *Popolo d'Italia* kiemeli, hogy Ciano és Stojadinovic megbeszélései során a főhangsúly a magyar-jugoszláv kapcsolatok kiépítése lesz. A lap hangsúlyozza, hogy Magyarország az egyetlen lányszem, amely még hiányzik Jugoszlávia baráti köréből. A végleges magyar és jugoszláv barátság már nem ütközik leküzdhetetlen nehézségbe, mert jóformán már csak a formális nyilatkozatokra van szükség a két ország között. A *Gazeta dell Popolo* szerint Jugoszlávia már régen felismerte a róma-berlini tengely nagy jelentőségét és határozottan a tengely felé irányítja külpolitikáját.

Csang-Kai-Sek tábornok hívei Amerika, Anglia és Szovjet-Oroszország közbelépését kérik

Kína előkészületeket tesz a japánok elleni háború második szakaszára. — Wellington Koo előadása a genfi Népszövetségben

Csung-kingből jelentik: A kínai külügyi társaság táviratot intézett Roosevelthez, Chamberlainhez és Stalinhoz. A táviratban azt kérték, hogy tegyenek haladéktalan lépéseket a kínai városok bombázása ellen.

Londonból jelentik: Ciang Peng Ciun tanár Csangkaisek melletti politikai tanácstestület egyik tagja, aki nemrég érkezett meg Angliába, az újságírók előtt kijelentette, hogy Kína jelenleg 240 katonai egység felett rendelkezik és mind-egyik egységben 10 ezer ember van besorozva. Tíz-hat 2 millió négyezer a kínai hadsereg létszáma. Ennek a haderőnek a birtokában Kína előkészíti a japán-kínai háború második szakaszát, az erőteljes támadást. Kínai körökben nagy bizalommal és derűlátással várják a helyzet kifejlődését. Kína hosszú háborúra rendezkedett be.

Newyorkból jelentik: D. Johnson, az Egyesült Államok kínai követe visszatért Newyorkba és kijelentette, hogy a kínai kormány és a hadvezetőség meg van győződve a kínai hadsereg végső győzelméről. Ugy tudják, hogy Johnson tájékoztatni fogja Hull külügyi államtitkárt a kínai helyzetről és átadja Ciang-Kai-Sek üzenetét is.

Genfből jelentik: A Népszövetség keddi ülésén Kína képviselője, Wellington Koo, mint

már megirtuk, ismertette a japán-kínai viszályt. Koo kihangsúlyozta, hogy Kína elvan szánva, hogy megvédi területi sértetlenségét és politikai függetlenségét. Japán fiatal militaristái Kína meghódítása után Ázsia és végül az egész világ meghódítását tűzték ki célul. A japánok által felajánlott békefeltételek elfogadhatatlanok. Abban

a pillanatban, amikor Japán megvalósíthatja terveit, a többi hatalmak teljesen ki lesznek zárva Kínából. A Népszövetség feladata, hogy gátat vessen a japán támadó szellemnek. Közgazdasági és pénzügyi intézkedéseket kell hozni, Kínát pedig segíteni kell védekezésében.

JAPAN A KELETI FAJOK EGYENLŐJOGUSÁGA ALAPJÁN KIEGYEZÉSI TÁRGYALÁSOKAT AJÁNL ANGLIANAK ÉS AMERIKANAK

Tokióból jelentik: A Domei iroda úgy tudja, hogy Japán a következő választ küldte Anglia és az Egyesült Államok jegyzékére:

— Japán visszautasítja, hogy nemzetközi értekezlet elé vigyen olyan kérdéseket, amelyek csak a távolkeletet érdeklik.

— Japán elhatározta, hogy közvetlen tárgyalásokat kezd az érdekelt hatalmakkal, azzal a feltétellel, hogy a félig gyarmati államok eltörlése után elismerik a keleti fajok teljes felszabadulását, a keleti népfajok letelepülési és elhelyezkedési szabadságát, valamint a fennálló közgazdasági érdekcsoportok feloszlását és a vámhatárok eltörlése által a szabad világkereskedelmet. A másik feltétel a javak igazságos elosztása, a nyersanyagok megszerzésére és az államvédelemre szükséges termékekre vonatkozólag.

Ha ezeket a feltételeket teljesítik — fejezi be jelentését a Domei iroda — úgy megszűnnek Anglia és az Egyesült Államok érdekeit sértő Japán-Kína-Mandzsukuo közgazdasági társaság megszigorító intézkedései.

A Kereskedelmi és Iparkamara veszi át a felosztott nagyváradi Kereskedelmi Csarnok vagyonát

Nagyvárad. Saját tud. A Kereskedelmi Csarnok felosztása óta sokféle találgatásra adott alkalmat, hogy a Csarnok vagyona kinek a tulajdonába megy át. Beavatott helyről szerzett értesülésünk szerint a minisztertanács foglalkozott a kérdéssel és a Csarnok vagyonának átvételére a Kereskedelmi és Iparkamarát jogosította fel. A miniszteri jegyzéknyv 1-2 napon belül le is érkezik Nagyváradra.

Megírtuk, hogy gróf Csáky magyar külügyminiszter Berlinben folytatott tárgyalásokat. Ez a kép Ribbentrop társaságában ábrázolja.

Halálbüntetés — 12 éves gyermekekre

Az Isten-nélküli nevelés következményei Szovjet-Oroszországban

Ma még csak borzongással sejtjük, de Isten irgalmazzon annak a kornak, amely majd látni fogja: milyen pusztítást vitt véghez a szovjet az ő istentelenségen és erkölcsi szabadságon nyugvó nevelésével a hatalmába került nemzedékek lelkében. Milyen társadalmat fog alkotni az a nemzedék, amely a szovjet bevallása szerint is 70 százalékban büntetett előéletű s amelynek erkölcstelensége már a szovjet éppenséggel nem finomkodik és nem képzies lelkiismeretét is aggasztani kezdi s az igazságszolgáltatást olyan intézkedések megtételére készíti, amelynek másutt szóba se jöhetnek. Ilyen például a halálbüntetés, amely 12 éves gyermekekre is kimondható s amit már több esetben iskolás gyermekeken végre is hajtottak.

Maga a szovjet is félve gondol erre; sajgója, főleg az ifjúság nevelésével foglalkozó sajtó, egyre komolyabb és aggodalmasabb hangon figyelmeztet a szovjetifjúság erkölcsi züllesztésére. Az iskolából kikerült gyermekek között egyre több rablóbanda alakul, amely természetesen képezi ki tagjait az alvilági életre. A *Komszomolskaja Pravda* értesítése szerint ezeknek az elemeknek sikerült az iskolás gyermekek nagyrészt befolyásuk alá vetni s megszervezni, úgyhogy az iskolások valóságos terrort fejtenek ki a felnőttek, különösen tanítók és felügyelők között. A kiewi 71-es iskola növendékei pl. véres harcokat vívtak előjáróikkal, a samarai 23-as iskola növendékei egy ilyen harc folyamán leütöttek a tanítótanács elnökét, egy vezető kommunistát és saját tanítójukat. A kommunista ifjúsági egyesületek titkára azt állítja, hogy e gyerekbandák irányítása hivatásos leánykereskedők és alvilági vezetők kezében van, akik állandó kapcsolatban vannak az iskolák növendékeivel.

Dnjepropetrowsk egész lakossága ilyen bandák terrorja alatt állott, amelyek több vezető kommunistát megölték és összeverték azokat az iskolás gyermekeket, akik nem tartottak velük. Archangelskben az iskolás banditák kifosztottak egy alkoholorraktárt, megölték egy kommunista pártfunkcionáriust és szétgraszoltak egy gyűlést. Ugyanítt a 7. iskola növendékei kifosztották a kommunista utászok lakóházát, leütöttek tanítójukat s egy rendőrt, széthányták az iskola egész berendezését és összetörték. Egy másik városban a tanítónőt ütötték le s több napon át megakadályozták a tanítást, majd kézzúrásokkal halálra sebesítették egy kommunista vezetőembert. Vladivosztokban olyan fenyegető magatartást tanúsítottak, hogy a városi tanács kénytelen volt kijelenteni, hogy nem bír a gyerekbandákkal.

Az első számú iskolában 13 és 15 éves gyermekek között történt a következő eset: az egyik iskolás fiú följelentette a banda iskolás tagjait. Erre bejelentették neki, hogy megölik. Az egész osztály várta az ítélet végrehajtását, csak a tanítók nem tudtak róla semmit. Négy nappal a fenyegetés elhangzása után végrehajtották az ítéletet: a följelentőt előadás közben leszúrta egyik tanulóháza. A kommunista lapok szerint is e kiragadott esetek csak igen jelentéktelen részét képezik annak a hatalmas bűnügyi anyagnak, amelyet a szovjet iskolások szolgáltatnak.

Ma az iskolás banditák elleni harc a kommunista pártnak és a kommunista ifjúsági egyesületeknek egyik legfőbb feladata, amelynek azonban egyik sem tud eleget tenni. Ennek a tehetetlenségnek kétségbeesett elismerése az a hírhedt rendelet, amelynek értelmében már a 12 esztendősbűnösökön is alkalmazni lehet az összes törvényes büntetéseket, tehát a ha-

lálbüntetést is. Ugyanezen rendelet értelmében öt évi fegyházzal büntethetők azok, akik kiskorúakat valamilyen bűntényben való részvételre csábítanak. A kiskorú bűnözők szüleit is szigorú büntetéssel sújtják.

Az istentelen nevelés következményeképpen aggasztó méreteket ölt a gyermektérboly és

gyermeköngyilkosság. Oroszország térbolyában állandóan növekszik a vallástalanság térbolyodottjainak a száma. Orvosok állítása szerint ezeket a gyermekeket a vallástalanság türelmetlen propagálása vitte a térbolyba. Hat-hét esztendő óta valóságos járvány gyermekek között az öngyilkosság, annyira, hogy már fel sem tűnik s néhol egész gyermekcsoportok követnek el öngyilkosságot közös elhatározásra és előre megbeszélte terv szerint.

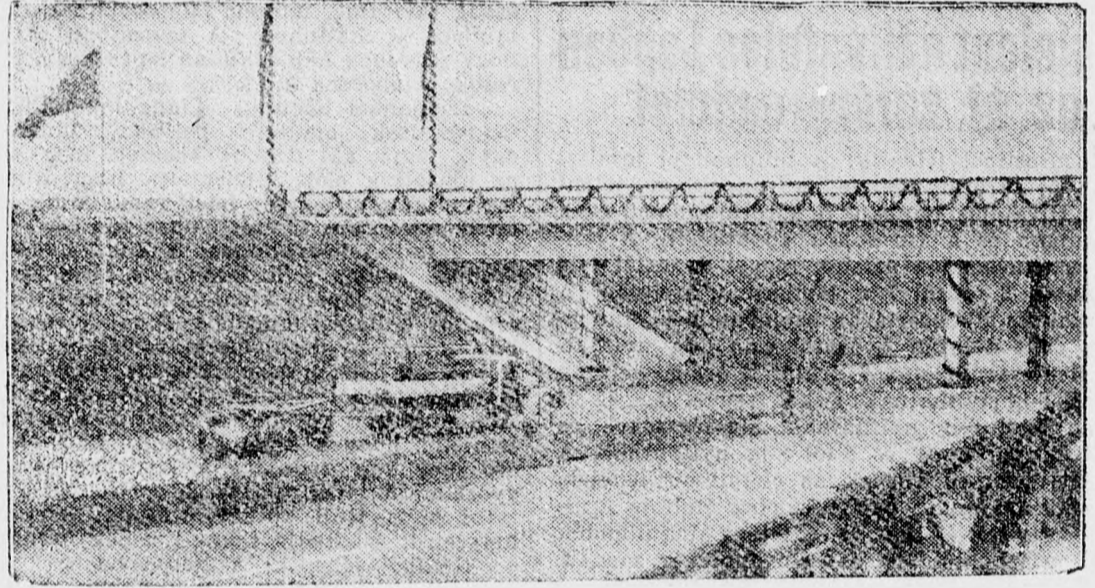
El kell ismerni, hogy az utóbbi időben a szovjetkormány hatalmas erőfeszítéseket tesz a gyermekbűnözés visszaszorítására és megállítására. Gyógyítása azonban csak tüneti kezelés. Külső fegyelmi intézkedésekkel s a proletariátus érdekeire való hivatkozással nem fogják megváltoztatni a lelkeket és segíteni csak az fog, ha az állam is és a nevelés is visszatér az elhagyott Istenhez.

A Bécs-breszlai gépkocsi-út a német birodalom vámigazgatása alá kerül

Az autó-út cseh-szlovák terület marad, de a németek gyakorolják fölötté az állami fennhatóságot

Berlinből jelentik: A német hivatalos lap legutóbbi száma közli a német-csehszlovák szerződést, amely a breszlau-brünn-bécsi autószerződés építésére vonatkozik. A szerződés több pontból áll és amit már annak idején jelentettek, rendkívül érdekes precedens szolgáltat a német autószerződés építésére más álla-

csak ez a vállalat fogja karban is tartani az autószerződést. Ezeknél a munkálatoknál igénybeveheti a német és csehszlovák vállalatokat, munkaerőt és építőanyagot. A német kormány az autószerződés vezérfelügyelőjét, a csehszlovák kormány pedig a munkaügyi minisztert bízza meg azzal, hogy képviseljék a két kor-

Az új német állami út egy szakasza

mok területén keresztül. Az első pont szerint a csehszlovák kormány egyetért azzal, hogy a német kormány az autószerződés építésével megbízott vállalatát a Reichsautobahnt bízta meg az említett autószerződés és valamennyi összekötő útja építésével. A csehszlovák kormány kötelezi magát, hogy ellenszolgáltatás nélkül bocsátja rendelkezésére a németeknek az autószerződés építéséhez szükséges területet és pedig az erre vonatkozó kérelmet követő két hónapon belül.

Az átengedett terület része marad a cseh-szlovák államnak, azonban exterritoriális jogokat kap német kormányzat alatt.

Az állami fennhatóságot, beleértve a bíraskodást is, a német kormány fogja gyakorolni ezen a területen, attól a pillanattól kezdve, amikor az autószerződés megindul a forgalom.

Az autószerződés területe a német vám- és útlevélzónába esik bele.

Az autószerződés minden berendezésével és összekötő útjával együtt a német autószerződés-vállalat építi meg a maga költségén. Ugyan-

csak ez a vállalat fogja karban is tartani az autószerződést. Ezeknél a munkálatoknál igénybeveheti a német és csehszlovák vállalatokat, munkaerőt és építőanyagot. A német kormány az autószerződés vezérfelügyelőjét, a csehszlovák kormány pedig a munkaügyi minisztert bízza meg azzal, hogy képviseljék a két kor-

Az autószerződés fölött és alatt bármilyen berendezést csakis a német autószerződés vezérfelügyelőinek engedélyével lehet építeni.

Az autószerződés forgalmát, valamint felügyeletét és biztonsági szolgáltatását a német birodalom irányítja és az autószerződés használatát, valamennyi összekötő útjával együtt ingyen bocsátja a cseh-szlovák autószerződés forgalmának rendelkezésére.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

LOPIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, fél évre 450
negyedévre 225, egy óra 75 le.

Árnyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postafutarképzési csekszámlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjáráskutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Délkeleti szél jön, a rendkívüli enyhés megújul. Sok helyen köd, később eső várható.

JANUÁR 24-ÉN TARTJÁK MEG A FERDINÁND-REND TAGJAINAK VACSORÁJÁT. Bucurestiből jelentik: Január 24-én a királyi palotában Őfelsége, a király elnökletével tartják meg a Ferdinánd-rend tagjainak hagyományos összejövetelét.

Milyen ezerlesek kerülnek beváltásra? Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bank március hó 31-ig hosszabbította meg az ezerlesek beváltási, illetve becserelési határidejét. A beváltandó ezerlesek a következők: A bankjegy közepe, ott, ahol a bankjegy összegének megjelölése van, lila színű. A bankjegy alsó részén ugyanezen oldalon két népviseletbe öltözött női alak látható. Sorrendi megjelölésük a következő: 19—VI—15—33. A következő aláírásokkal vannak ellátva: Guvernator C. Angheliescu — Casier central Crăciunescu. A bankjegy másik oldalán lent két allegorikus fej látható, míg fent közepén, egy babérlevél koszorú. A Nemzeti Bank ismétellen felhívja az ily bankjegyek tulajdonosait, hogy ez év március hó 31-ig okvetlen nyujtsák be az ily bankjegyeket, mert ezen időn túl a bankjegyek szabad forgalma megszűnik.

Negyvenéves papi jubileum. Temesvár. Saját tud. A temesvári papság két illusztris tagja érte meg szerdán pappaszentelésének negyvenedik évfordulóját: Wégling János apátkanonok, egyházmegyei főtanfelügyelő és Metzger Márton dr prépostplébános. A jubilálók osztatlan nagyrabecsülést és szeretetet vívtak ki nagyszabású és értékes munkásságukkal. Wégling apátkanonok, aki egyébként a máriaradnai zárandoklat ügyének élén áll, a szerdai napot Máriaradnán töltötte visszavonultságban. Metzger Márton dr prépostplébános hívei, valamint a józsefkülvárosi hitközségi vezetőség s a katolikus egyesületek tagjai vasárnap, a jubiláló prépost primiciájának évfordulóján kívánják résztvenni az általa bemutatott szentmisén és közös szentáldozáshoz járulni. Vasárnap délután a katolikus fiúiskola növendékei ünneplik a prépost-plébánost, iskolai ünnepség keretében.

37 ezer lei helyett újságpapír volt a borítékban. Nagyvárad. Saját tud. A rendőrségen megjelent Cristea Miklós bányaművezető, aki elbeszélte, hogy íróasztala fiókjából titokzatos módon eltűnt 37 ezer lei. A pénzt egy borítékban tartotta. Szerdán, amikor nagyobb összeget akart magához venni, megdöbbenve tapasztalta, hogy a boríték pénz helyett újságpapírt tartalmaz. A bányaművezető közölte azt a gyanúját, hogy a lopást 21 éves unokaöccse követte el, aki napokkal ezelőtt nyomtalanul eltűnt. A nem mindennapi ügyben a rendőrség megindította a nyomozást.

Régi várterületen építik fel a temesvári stúdiót. Saját tud. Jelentettük, hogy a temesvári rádióállomás megvalósítását most már mindenképpen szorgalmazzák s úgy tervezik, hogy az állomás szeptember 1-én már meg is kezdje működését. Az ebben az ügyben megbízott szakbizottság most kijelölte azt a helyet, amelyet a rádiópalota és stúdió céljaira a legmegfelelőbbnek talált. A rádiópalotát eszerint a város központjában, egykori várterületen építik fel. Az Újságíróklub tőzsomszédságában üres telek nyúlik el, amelyen régebben már megkezdtek az alapfalakhoz szükséges földmunkákat egy, akkoriban tervbevetett börzsepalota építéséhez. A börzsepalota terve időközben tárgytalan lett, mivel a tőzsde a Lloyd-épületben nyert elhelyezést. Az alapozási árkok tövében mindenütt hatalmas falazat maradványai látszanak: valamikor a várfalak egy része állt azon a helyen. A rádiópalota a stúdióval egyébként így a piaristafőgimnázium közelében is lesz, amely idővel a főváros központjának színterét régi városrészében épült.

MEGHALT MOSJOUKINE, A HIREK FILMSZINÉSZ. Párizsból jelentik: Iván Mosjoukine, a világhírű moziszínész Párizs közelében, Corbevoiveban levő házában szerdán meghalt. Mosjoukine már több hónap óta beteg volt és halála nem lepte meg barátait. A nagy művész egy kis házba vonult vissza és itt élt, amióta a beszélő film feltűnt. Visszavonult a filmezéstől, mivel erős orosz kiejtése megakadályozta, hogy francia beszélőfilmekben lépjen fel. A háború előtt ügyvéd volt Petrogradban, a forradalom után került Franciaországba és nagy sikere volt a néma filmen. Legismertebb alakításai Kean, Sztrögoff Mihály és Casanova.

A fáradt, munkában törődött testet a Diana sóborszesszel való bedörzsölés felüdíti, új erőt, életkedvet ad.

Eltemették Kozocsa Dávid gyógyszerészét. Cséke. Saját tud. Kedden délelőtt 11 órakor Cséke román és magyar társadalmának osztatlan részvételével utolsó útjára Kozocsa Dávidot, a Bihar megyében élő kisebbség legidősebb patikusát. Puritán szelleméről ismerte mindenki és közel négy évtizeden keresztül világi elnöke volt a csékei római katolikus egyházközségnek. A gyógyszerésztartást és az engedélyező szentmisét az elhunyt lelkiüdvéért Imrik S. Zoltán kanonok végezte Fedorek káplán, Ferarik lazarista atya és Bernácsik József helybeli plébános segítségével. A temetésben a római katolikus iskola gyermekkarának éneke után a helybeli román társadalom és kaszinó nevében Mangora János volt képviselő, a gyógyszerész kamara és egyesület nevében pedig dr Rác Rudolf, a kamara alelnöke mondott búcsúszavakat.

GYILKOLT A VIRTUS. Marosvásárhely. Saját tudósítónktól. Erdőszengyel, marosmegyei községben táncmulatságot rendezett a község fiatalosága, melyen Sükei Andrásba kötött Simion Joan. Verekedés támadt, melynek során Simion a táncterem ajtaja felé menekült a túlerő elől. Az ajtóban azonban Nagy József 18 éves községbeli legény késével hasbaszúrta Simiont, akinek még volt annyi ereje, súlyos sebesülése ellenére is, hogy hazafusson. Otthon a nagy vérvesztéstől eszméletlenül esett össze. A kórházba szállították, de pár órai haláltusa után kiszervezték. A késelő legények az ügyészség foglyai.

Négy kilométeren át kísért három farkas egy embert. Kézdivásárhely. Saját tud. Kelemen Tamás nyújtódi kisgazdának valami ügyes-bajos dolga volt a községtől négy kilométernyire fekvő Almás községben, ahonnan dolga végeztével gyalog hazafelé indult. Alig hagyta el Kelemen Almást, arra lett figyelmes, hogy a mellette haladó házőrző kutyája ijedten lapul és valóságilag remeg. A jelek nem csaltak, a kutya rettegését farkasok okozták s a moerasas patakmederből hamarosan felbukkant három ordas. Szaladás már nem használt volna, visszatérni se lehetett, mert a farkasok elállták az utat s így nem maradt más megoldás. Nyújtódi felé kellett haladnia. A fenevadak előbb tisztas távot tartottak, de az éhség mind szemtelenebbé tette őket és egész Kelemen mellé szegődtek, majd hozzá is kapkodtak a ruhájához. A kutya valamiképpen elmene-kült, de az ember kénytelen volt állandó védekezéssel lassan a falu felé haladni s ereje végső megfeszítésével érte el az első házat, ahol az izgalomtól öszerezőtt. A farkasok csak a falu végéről tértek vissza.

Cronin:

Ezt látják a csillagok...

A világhírű szerzőnek ez a főmunkája az angol bányavidéken játszódik le. Mély és megantó emberi sorsok sokasága adja meg az átalakuló angol világbirodalom tökéletes karképét. Ritkán látott be valaki annyira a hatalmas birodalom belső valóságainak titkaiba, mint Cronin, aki a változó földi sorsokat a változatlanul örök csillagok fényénél mutatja be. — Cronin embereket alkot; embereinek sorsa valóság, minden tettük mély szükségességből ered és ezért, életük az egész emberiség tipikus vonásait tükrözi. Humor és tragikum változtatják egymást könyvében és ért hozzá, hogy mindkettőből tökéleteset nyújtson.

A könyv ára füzve 314 lei, kötve 414 lei.

Feljegyzések

Vágy-fénykép, ez a legújabb divat Angliában. A fiatal hölgy, aki mérhetetlenül boldogtalan, mert a száját túl nagyra kitalálja s nincs meg elégedve fülének hajlásával, orrának vonalával vagy mosolyának ivelésével, elmegy a vágy-fényképészhez s részletesen elmondja kifogásait a természet adományával szemben. A fényképész munkához lát. Nincsen szó itt arról a műveletről, melyet a fényképésziparban retusálásnak neveznek. Nem a lemezen, nem utólagosan hajtják itt végre a szépítés műveletét, hanem előzetesen, magán az arcon. A fényképész egyszersmind kozmetikus is: láthatatlan, finom hárttyákkal és pátocskákkal, bőrszínű anyagok és festékek felrakásával végrehajtja az arcon a megrendelt változásokat. A fénykép pedig, amely ezeketán elkészült, olyan-nak mutatja a bolondos fejcskét, amilyen-nak az magát álmaiban látja.

Mindent nem csúfolódásból róttuk papírra. A vágy-fénykép naiv és ártatlan tünete annak a jelenségnek, mellyel sokkal veszedelmesebb és gonoszabb formákban is találkozunk, főként a férfiak világában. Vajjon a politikus, aki egyéni vágyain szűri át a közérdekű kérdéseket, vagy az újságíró, aki vágy-álmai világánál válogatja össze és rostálja meg az eseményeket és tudatosan megteveszti igazságot szomjazó, tájékozatlan közönségét, nem rosszabb és sokkal veszedelmesebb a londoni vágy-fényképész kliensnőinél, akik végül is csak önmagukat szeretnék megcsalni.

Szeretnék, de nem lehet. A különböző mérték, ahogyan a Gondviselés a testi és szellemi javakat elosztja az emberek között, gondolkodnunk kell, hogy ejtsen mindenkét, aki a teljes és tökéletes földi egyenlőségre álmodozik és hinné akar olyan rendszerekben, melyek ezt tűzik ki végső céljukul. Van-e nagyobb földi kincs az egészségnél, az észnél, a szépségnél s van-e nagyobb egyenlőtlenség annál, mit az emberek éppen ezen a téren mutatnak?

Ez az egyenlőtlenség azonban még sem igazságtalanság, ami annál nagyobbak látszik, aminél nyilvánvalóbb, hogy nem lehet rajta változtatni.

A lélekben csodálatos képességek szunnyadnak, melyek elég erősek arra, hogy a test fogyatékosait kiegyenlítsék. A hit és az erkölcs, az akarat és az elmélyülés a fülnek a hajlását és a mosolyt az ivelését nem tudja ugyan megváltoztatni, de ennél sokkal többet tud: az ember lelki-arcát sokkal gyökeresebben meg tudja változtatni, mint a londoni vágy-fényképész a testi arcnak összhangját. Ez a változás pedig abban is különbözik a másiktól, hogy nem kép, hanem valóság, mely a reális, a valóságos változásoknak mérhető forrása lehet: siker, eredményt, előbbrejutást jelent annak, aki ezt a lelki kozmetikát végrehajtja magán. A lélek egyensúlyát, tehát igazi boldogságot, mely túléli az orrnak vonalát és a mosolyt az ivelését.

Erre a lelki kozmetikára nemcsak az egyes embernek van szüksége, hanem a népeknek is, ha erkölcsi erővel ki akarják egyenlíteni azokat a külső hiányokat, melyeket a sors rendeléséből hordozniuk kell. (Skin.)

VÉGIGFOSZTOGATTA MUNKAADÓFT EGY TOLVAJ CSELEDLEÁNY. Marosvásárhely. Saját tud. A rendőrség letartóztatta Biris Silvia cselédleányt, aki munkaadóját, Rusu Stefan görögkeleti lelkészt teljesen kifosztotta. Megállapították, hogy a cseléd az utóbbi két hónap alatt Rosenblatt Max bányári tisztviselőt és Tigoiu Mircea városi mérnököt is kifosztotta, akiktől több ezer lei értékben lopott ruhaneműket. A lopott tárgyak nagyrésztben megkerültek a tolvaj cselédleány szüleinek a lakásán, akik állítólag nem tudtak leányuk üzelméről.

Sárac Aurel tűzoltóparancsnok gyásza. Gheorghe Sárac albésti ort. román lelkész 78 éves korában Nagyváradon elhunyt. Temetése pénteken délután 2 órakor lesz az ort. román katedrálisból. Az elhunytban Aurel Sárac tűzoltóparancsnok és Gheorghe Mile Sárac ort. püspökségi pénztárnok édesapjukat gyászolják. (Erdélyi „Concordia“.)

*** A legideálisabb hashajtó, vértisztító, epahajtó a dr. Földes-féle Solvo pirula.** Székrekedés, bélranyhoság, rossz emésztés, gyomorontás, felfúvódás, gyomor és bélfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 20 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

Beomlott kutba zuhant és megfulladt egy hétéves kisfiú. Szatmár. Saját tud. A boládi esendőség szerdán távbészélőn értesítette az ügyészséget, hogy Caiurus Grigor földműves udvarán halálos szerencsétlenség történt. A gazdálkodó hétéves Aurél nevű kisfia vizet akart meríteni a kútból. A korhadt deszka vízhez közeledés közben beszakadt alatta és a szerencsétlen gyermek a mély kutba esett, ahol megfulladt. Az ügyészség, mivel megállapították, hogy bűncselekmény nem fogott fel, kiadta a temetési engedélyt.

Adónyugták hamisításáért 3 havi fogház. Nagyvárad. Saját tud. A büntetőtábla tanácsa csütörtökön tárgyalta Balan Iosif biharmegyei Stei községbeli földműves bűnperét. Balan annakidején a törvényszék adónyugták meghamisításáért 5 hónapi fogházra ítélte. Fellebbezés folytán került a tábla elé az ügy, ahol Balan ártatlanságát hangoztatta és valloomása szerint, amikor a nyugtákat hamisították és bemutatták, ő nem is tartózkodott otthon, mert éppen akkor katonára volt. Ezzel szemben az ügyész kérte a büntetés jóváhagyását, mert ha a bizonyítékok nem is, de a körülmények mind Balan ellen szólanak. A tábla büntetőtanácsa bűnösnek találta Balant, de a büntetést 3 havi fogházra szállította le.

750 csehszlovákiai kivándorló utazott át Aradra. Saját tud. Csütörtök reggelre zsidó menekülteket szállító vonat érkezését jelezték Aradra. A Brünmből várt menekültek fogadására élén az aradi zsidó hitközség vezetőivel, több mint 500 zsidó ment ki az állomás peronjára és az érkezők segélyezésére jelentékeny mennyiségű élelmiszert helyeztek el az állomás egyik helyiségében. Míg a vonat három órai késéssel berobogott, kiderült, hogy a hosszú szerelvény 750 utasa nem beszerényedett és kiülőzött zsidó családból áll, hanem csupa fiatalember és fiatal nő, akik újabb munkalehetőséget keresve, vándoroltak ki eddigi hazájukból: a Csehszlovák Köztársaság Német-, Magyar- és Lengyelországhoz csatolt területeiről. A kivándorlók utlevélét San-Domingó köztársaságha való beutazásra állították ki, egyelőre azonban Galacba utaznak valamennyien, ahonnan valószínűleg Palesztinába hajóznak. A kivándorlók vonata 10 percig időzött az aradi állomáson. A már befutottan kívül egyébként még két újabb kivándorlókat szállító vonat jövetelét várja az aradi zsidó hitközség.

Fölszámolták a tábla egy okirathamisítással vádolt tanitónót. Nagyvárad. Saját tud. A Purcariu állami tanító följelentésére az ügyészség eljárást indított Molnár Etelka biharmegyei állami tanitónő ellen. A följelentés szerint a tanitónő a tisztviselő kimutatási könyvében, — ahol mindenkinek b. van vezetve az iskolai képzettsége is — súlyos természetű hamisítást eszközölt. A tanitónő ugyanis akkor végezte tanulmányait, amikor még a 7 osztályos rendszerrel csak 3 osztályos volt a tanítóképző alsó tagozatának, így a tisztviselő kimutatásában római számmal csak III. liceumi osztály volt beírva a tanitónő képzettségi rubrikájában. A vád szerint Molnár Etelka a római hármast kijavította négyesre. A törvényszék igazoltnak találta a vádat és 5000 lei pénzbüntetésre ítélte okirathamisításért a tanitónőt. Fellebbezés folytán a tábla elé került az ügy, ahol a tanitónő képviselője kimutatta, hogy ez a javítás nem tekinthető okirathamisításnak, mert időközben ismét 8 osztályos rendszert léptettek életbe a középiskolákban és a régi három osztályos csakugyan megfelel a mostani négy osztályosnak. Különben sem volt semmi haszna a „hamisításból” a tanitónőnek, hiszen, amikor a nyári tanfolyatra ítélte okirathamisításért a tanitónőt. Felbizonyítványt vitte — és el is fogadták — sőt a képesítő vizsgát is törvényesen letette. A tisztviselő kimutatási könyve — az ügyvéd érveleése szerint — nem tekinthető okirathamisításnak, hiszen a könyv adatait maguk a tanítók írják be. A tábla rövid tanácskozás után helyet adott a fellebbezésnek és felmentette a tanitónőt az okirathamisítás vádjától és törölte a törvényszék ítéletét.

A nagyváradai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: CSAVARGÓKIRÁLY.
CORSÓ: NATASCHA BÜNE.
DOBRIAN: PÉTERVÁRI FEHÉR ÉJSZAKÁK.

Kibővítik a bucaresti református diákközhont. Saját tud. Várhelyi János református püspök, Ilyés Gyula egyházkerületi tanácsos kíséretében a fővárosba érkezett, hogy a bucaresti református iskola épületében levő diákközhont nagyarányú kibővítése kérdésében a fővárosi illetékes körökkel megbeszélést folytasson. Az a kérdés, hogy az otthon teljesen átszervezik és más épületbe helyezik-e el, vagy pedig az otthon jelenlegi épületére, a református iskolára emelést huzzanak? Az átszervezés során a diákok létszámösszetételében és a mostani arányszámokban nem történik változás, de a házszabályokat és fejeletmi szabályokat gyökeresen meg fogják változtatni.

Katonai jelentkezések Nagyváradon. Tartalékos tisztek a következő sorrendben jelentkeznek: F betűsök január 20-án, G betűsök január 21 és 23-án, H betűsök január 26-án. Legénységi állományban levő tartalékosok jelentkezése: Január 20-án az 1930. évfolyambeliek A-tól M-ig. Január 21-én az 1930. évfolyambeliek N-től Z-ig. Január 23-án az 1929. évfolyambeliek A-tól M-ig. Január 25-én az 1929. évfolyambeliek N-től Z-ig. Január 26-án az 1928. évfolyambeliek A-tól M-ig.

Szép siker mellett zajlott le a Cirtiu hangverseny. Nagyvárad. Saját tud. Szerdán este 9 órai kezdettel a Dorian filmszínház termében tartotta meg hangversenyét Cirtiu Adrian a bécsi opera és rádió volt tenoristája. A hangverseny előkelő közönsége sorában ott volt Chirila Augustin polgármester és számos más helyi vezető egyéniség is. Cirtiu opera áriákat és román népdalokat énekelt Măcali Gabriella zongora kísérettel. Lirai tenora kitűnően érvényesült, színtel és meleg sikere volt. A közönség szűnni nem akaró tapsait méltán kiérdemelte.

Súlyos hajóösszeütközés történt a Themzén, ahol a kis „Camroux” nekiment a „Jade” nevű hajónak. A „Camroux” elsüllyedt, míg a másik hajó zátonyra futott, orrában embernagyságú sérüléssel, ami képünkön is jól látható.

Eresz alatt fészkel — a lopott pénz

Letartóztatták a nagykárolyi iparos temetkezési ipartársulat betörőit

Szatmár. Saját tud. Részletesen beszámoltunk arról a nagyszabású betörésről, amelyet az elmúlt hét folyamán Nagykárolyban követtek el. Ismeretlen tettesek betörték az Iparos Temetkezési Társulat irodájába, ahol megfúrták, majd farkasfogal felfeszítették a vasszekrényt és abból 120 ezer lejt elraboltak. Mint jelentettük, a rendőrség őrizetbe vette Princz Ernő rovtómultu fiatalembert, aki néhány nappal ezelőtt szabadult ki a fogházból, ahol betörés miatt hosszabb büntetését töltötte. Princz azonban tagadta, hogy a betörésben része lett volna.

Szerdán délelőtt az ügy meglepő fordulatot vett. A rendőrség a Princz lakásával szomszédos ház eresze alatt, egy újságpapírba cso-

Budapest új alpolgármestere. Budapest jelentés szerint szerdán délután folyt le Budapest főváros alpolgármesterének megválasztása. 114 szavazatból 106 szavazattal dr. Bódy László tanácsnokot választották meg, akit Szendy főpolgármester megválasztott alpolgármesternek jelentett ki.

A kereskedelmi miniszterium kimutatást kért Nagyvárad kereskedelmi és pénzügyi helyzetéről. Nagyvárad. Saját tud. Csütörtökön érdekes leirat érkezett a Kereskedelmi és Iparkamarahoz. A miniszterium kéri a kamarát, hogy részletes kimutatást készítsen a város és a megye általános kereskedelmi és pénzügyi helyzetéről. Buzea Jeronim, a Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára körlevelet intézett a város és a megye kereskedelmi és iparvállalataihoz. A körlevél választ kér a hitel és a tőke viszonyára, a bankok forgalmára és arra nézve, hogy a város polgársága milyen arányban veszi igénybe a hitelletet, milyen arányban igyekszik tőkét forgatni és tőkét a bankokban elhelyezni. Választ kell adni a város kereskedelmi életére, a kereseti és vásárlási, továbbá a megélhetési viszonyokra, a kivitelről, behozatalról, az általános forgalomról, az árhullámzásról és a munkások helyzetéről. A kérdőívek alapján azután a Kereskedelmi és Iparkamara elkészíti a helyzetjelentést és felterjeszti a miniszteriumba.

A gangster filmek zsarolásra csábítottak egy gimnázistát. Marosvásárhely. Saját tud. Jelentették annak idején, hogy Diamantstein Dezső malomtulajdonos és fakeskedőt egy zsaroló társaság megfenyegette, hogyha nem ad 60 ezer lejt, akkor malmostól együtt a levegőbe röpitik s elrabolják a leányát. A malomtulajdonos a rendőrséghez fordult védelemért. A rendőrség el is fogott négy gyermeket, akik a megjelölt helyre mentek a pénz tartalmazó levélért, de ezek csak küldönc szerepet játszottak. Az értelmi szerző és zsaroló, látva a veszedelmet, elmenekült s a gyermekek nem tudták az illetőt megnevezni, csak halvány személyleírást adtak róla. Az egyik gyermek azonban tegnap este az utcán felismerte azt az egyént, aki a levél, illetve a pénz elhozatalával megbizta őket és azonnal a rendőrségre futott, ahonnan egy detektív kíséretében a tettes után sietett, akit le is tartóztattak. A rendőrség a tettes töredelmes beismerő vallomást is tett. Megállapították, hogy egyik marosvásárhelyi állami gimnázium VIII. osztályos tanulója, akit a gangster-film vitt a rossz utra. T. E. fiatalkorú bűnözőt a fiatalkorúak bírósága elé utalták.

BEKÜLDÖTT HIREK

A Nagyváradai Katolikus Legényegylet 1939 február 5-ikén nagy műsoros farsangi bált rendez, amelynek városunk keresztény társadalmát szeretettel meghívja a Rendezőség.

A brassói római katolikus Nőegyesület jan. 21-én tartja táncestélyét Szalkay Pirooska táncművésznő bemutató számaival a Redout összes termeiben. Kerek zenekara muzsikál. Az engedély reggelig szól.

*** Sasok Turista Egyesülete** folyó hó 22-én, vasárnap délután 5 órakor a Duca-utca 9. számú házban táncos teadélután rendez. Ennek keretén belül az egyesület elnöke seprősi Czárán Gyula természetjáró apost. életéről és működéséről fog megemlékezést tartani.

KÖZGAZDASÁG

Egységes szállítási és díjszabási politikát biztosít az újonnan létesítendő legfelsőbb tanács

Ghelmegeanu miniszter törvénytervezetének részletei

Bucurestiből jelentik: Röviden megemlékeztünk arról, hogy Ghelmegeanu Mihai közlekedésügyi és közmunkaügyi miniszter törvénytervezetet dolgozott ki a legfelsőbb szállítási és tarifa-tanács létesítéséről. Ennek a tanácsnak az lesz a feladata, hogy biztosítsa az összes közlekedési intézmények és eszközök megfelelő fejlődését egy, a nemzetgazdaság érdekében szolgáló tarifális politika keretein belül. A törvénytervezet indokolása utal arra, hogy az utóbbi esztendőkből a szállítási kérdések megoldása érdekében kevés történt és még ma is egyes tartományok között csak nehézkesen lehet lebonyolítani a forgalmat. Máramaros pedig teljesen el van szigetelve az ország többi részeitől.

„Míg a háborúelőtti Romániában — írja Ghelmegeanu miniszter indokolása — 1865-től 1916-ig 4000 kilométer vasutonalat építettek, vagyis az évi átlag 80 kilométer volt, 1918-tól a legutóbbi évekig mindössze 280 kilométer vasutonalat épült, tehát az évi átlag alig 15 kilométer tesz ki. Sokszor fölösleges munkálatokat végeztek és elhalasztottak nélkülözhetetleneket.”

Arra utal ezután az indokolás, hogy meg kell teremteni az összhangot a vasuti, az autóbusszal történő, a vízi és a légi közlekedés között és a szállítási kérdést egységes problémaként kell tekinteni. Hangsúlyozza ez-

után az indokolás a szállítások ügyének nemzetgazdasági és nemzetvédelmi szempontból való fontosságát.

A törvényjavaslat szövege megállapítja, hogy az ország szállítási politikáját a minisztertanács állapítja meg a közlekedésügyi miniszter előterjesztésére. Ennek az előterjesztésnek összhangban kell lennie a nemzetvédelmi miniszter véleményével. A közlekedésügyi minisztérium mellett megalakul a legfelsőbb szállítási és tarifális tanács, amelynek rövidített elnevezése: C. S. T. T. Ez a tanács javaslatokkal és véleményezéssel szolgál az ország közlekedési és szállítási politikáját illetően, másrészt pedig ügyel a minisztertanács által hozott határozatok végrehajtására.

A legfelsőbb szállítási és tarifális tanács főképpen a tarifa-politikával, a szállítási intézmény működésének összhangba hozatalával, a szárazföldi, vízi és légiszállítás fejlesztését célzó program kidolgozásával kapcsolatban terjeszt elő javaslatokat. A kérdéses ügyekben a határozatot az illetékes minisztérium hozza meg, véleményeltérés esetén pedig a minisztertanács dönt. A fenti esetekben a véleményezés kikérése kötelező jelleggel bír. A legfelsőbb közlekedési és tarifa-tanácsnak 23 tagja van. A tanács havonta legalább egyszer ülést tart. A törvénytervezet értelmében a tanács mellett statisztikai és tanulmányi hivatal szerveznek.

Leszállította a cseh-szlovák kormány a romániai gabona beviteli vámját

Olcsóbb kenyérhez akarják juttatni a lakosságot

Bucurestiből jelentik: A napokban a prágai román követségi gazdasági ügyvivője értesítette a nemzetgazdasági minisztériumot, hogy a cseh-szlovák kormány leszállította a romániai gabona beviteli vámját. Így a búza beviteli vámját 23 csekkoronáról 22-re, a rozsét 26-ról 25-re, az árpát 35-ről 34-re, míg a zab beviteli vámját 27 csekkoronáról 26-ra szállította le. Ez az engedély vagononként 100 csekkoronának — 500 leinek felel meg.

Magánértesülések szerint a cseh-szlovák kormánynak ez az intézkedése új mezőgazda-

sági politikának a kezdetét jelenti és remélni lehet, hogy a közeljövőben az eddiginél is jobban kiszélesedik a román-cseh-szlovák áruforgalom. Cseh-szlovákia ugyanis az utóbbi hónapok politikai eseményei során elvesztette legfontosabb gabonatermelő vidékeit és a megmaradt vidékek termései nem elegendők az ország szükségleteinek fedezésére. A cseh kormány ezzel a legújabb intézkedésével azt akarja elérni, hogy a lakosságnak minél kevesebbet kerüljön a mindennapi kenyér megszerzése.

Harmadfél millióért ingatlanokat vásárolt a temesvári mezőgazdasági kamara. Saját tud. A mezőgazdasági kamara a minisztertanács határozata alapján felhatalmazást nyert arra, hogy egy épülettömböt vásároljon meg az eddigi tulajdonostól, Copony Traugott brassói lakostól három és egynegyed millió leiert. Az illető telken öt épület található, a vételár, ha a különböző felmerülő költségeket is hozzászámítják harmadfél milliót tesz ki. Az összeg előteremtésére a minisztérium külön tervet dolgozott ki. A kérdéses épületek egyrészt már eddig is bérelte a mezőgazdasági kamara s ezért évi nyolcvanötezer lei bért fizetett. Ezekben az épületekben vannak elhelyezve a kamara vegyészeti laboratóriuma, magtiszttitintézte és egyéb kísérleti állomása.

Új gazdakörök. Bár az utóbbi időben a gazdaköri alakuló közgyűlések tartása igen meg volt nehezítve, mégis több községben sikerült az EGE-nek gazdaköri fiókokat alakítani a kiesgazdakörök és buzgó összefogása folytán. Így gazdakörök alakultak október 1 óta az alábbi községekben: Zimándujfalu, Feketegyarmat, Vajasad, Mezőbaj, Székelyhid, Körösfő, Abafája, Székelykál, Feheregyszék, Kőszegremete, Érszakácsi, Aranyosgyéres, Kobátfalu, Kadács, Kissolyos.

Az EGE hivatalos közleményei

A gyümölcsfák kártévői címen egy új füzet jelent meg az EGE Irodalmi és Könyvkiadó Vállalat szakosztályának kiadásában, a szakosztály LXVI. kiadvány gyanánt. A füzetet 66 jellegzetes kép díszíti, amelyek a gyümölcsfák leggyakoribb kártévőit és az általuk okozott károkat ábrázolják. A füzet kétféle összeállításban jelent meg. Az egyikben a képek falitáblán vannak csoportosítva, hogy az iskolákban és gazdakörökben állandó szemléltetésre kifüggeszthetők legyenek. A másikban a képek a szöveg közé vannak nyomva. A füzetet Török Bálint, az EGE Gyümölcsészeti Szakosztályának előadója írta, tudományos alapon, népies modorban, a gyakorlati szempontok szem előtt tartásával. A füzet megrendelhető az EGE-nél Kolozsvár, Str. Regală 16. szám alatt. A megrendeléssel egyidejűleg a füzet ára is beklíndendő. Egy füzet ára 10 lei, amely összegben a postai szállítási díja is benne foglaltatik.

Gazdanapok Kolozsváron. Az EGE szokásos tavaszi vetőmagkiállítását az idén február 23-27. napjain tartja meg Kolozsváron a Katolikus Kör helyiségeiben. A kiállítás iránt a gazdatársadalom széles rétegeiben már is élénk érdeklődés nyilvánul meg. A kiállításon bemutatandók: tavaszi gabona, kapás, takarmány, konyhakerti, virág, gyógynövény, stb. vetőmagvak, gumók, stb. A bejelentések az EGE címére Kolozsvár, Regală 16. címére küldendők február 15-ig. A kiállítás alkalmából az EGE utazási kedvezmény engedélyezését kérte a CFR-től. A gazdanapok tartama alatt az EGE fiók gyanánt működő több száz gazdakör vezetői értekezletet tartanak Kolozsváron. Ez alkalommal tartják meg az egyesület egyes szakosztályai alakuló közgyűléseit és ez alkalomból minden szakosztály értékes szakelőadásokat is rendez. Gyűléseket tartanak az EGE igazgató-választmány, a Kolozsvári Gazdasági Egylet, az Erdélyrészi Méhész Egyesület igazgató-választmány, a Magyar Színház diszeldadást rendez. A gazdanapok részletes programját annakidején ismertetni fogjuk. A kiállítás és a gazdanapok iránt érdeklődőknek kézzel és díjtalanul nyújt felvilágosítást az EGE Kolozsvár, Strada Regală 16.

Méhészgyűlések és szakelőadások. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület február hó 2-án, Gyertyaszentelő Boldogasszony napján tartja meg az 1939. évi rendes közgyűlését. A közgyűlés ezúttal is ünnepélyes keretek között fog lezajlani, amennyiben igen magas színvonalú szakelőadásokat rendez az egyesület a haladó méhészek számára. Előadásokat fognak tartani Stütz János, az EME alelnöke és dr. Örösi Pál Zoltán egyetemi magántanár. A méhészek körében már is nagy érdeklődés nyilvánul meg a közgyűlés iránt. A közgyűlésre az egyesület családtagokat és vendégeket is szívesen lát. Este méhész bankett lesz, amelyre szintén vendégeket is szívesen látnak.

TÖBB MILLIÓ LEI ÉRTÉKŰ ERDŐT TERMEL KI SZATMÁR VÁROSA. Saját tud. Szatmár még a földreform óta is hatalmas erdőbirtok felett rendelkezik. A nagyobb közmunkákat eddig csak úgy tudták végrehajtani, ha az erdőüzem jövedelmének növelése által fokozták a város bevételét. Mint jelentettük, a város a jövő évben tízmillió lei értékű közmunkát akar elvégezni. Ezért engedélyt kértek 33 hektár tölgy és bükk erdő kitermelésére. Az engedélyt a minisztérium megadta. A vágást rövidesen megkezdik s ahhoz csak szatmármegyei munkásokat vesznek fel.

Apróhirdetések

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Singer varrógép,

keveset használt eladó. Ugyanott 1 és 2 szobás lakás kiadó. Nagyvárad Str. Codrilor 11.

Herbst

óra-, ékszeraruház. Rezele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad. Doxa, Omega óra 800—1000 lei és feljebb. Schaffhauseni óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Veszek arany, ezüst, británs ókerezeket arany órákat.

Szmoking,

alig használt, magas, vékony alakra eladó. Nagyvárad, Str. Paraului I. Károly király és Vlahuta-utca összekötő utcája.

Hülönféle

szavanként 3 lei

1 liter

tüzes pecsenye bor 12 lei. A „Magyar Lapok” előfizetőinek árengedmény. Jó Lajos fűszerüzletében. Nagyvárad, Tache Jonescu-utca 24. szám.

LEGUJABB

Ciano olasz külügyminisztert meleg fogadtatásban részesítették Jugoszláviában

Göring porosz miniszterelnök Rómába utazik Mussolinivel való tanácskozás végett

Belgrádból jelentik: Ciano olasz külügyminiszter különvonata csütörtökön reggel 9 órakor érkezett meg Bélyébe. A jugoszláv lapok meleg rokonszenvvel köszöntik ebből az alkalmából Ciano. A *Vreme* és *Politika* című kormányhoz közelálló lapok az olasz külügyminiszter jugoszláv megbeszélésével kapcsolatosan kiemelik, hogy Magyarország is mennél szorosabb összeköttetésbe kíván lépni Jugoszláviával. Magyar részről mindenesetre a magyar kisebbségi kérdés rendezésével látják kifejleszhetőnek a legszorosabb magyar-jugoszláv kapcsolatokat. Lehetséges, írják a

lapok, hogy Magyarország és Jugoszlávia között rövidesen közvetlen tanácskozásokra kerül sor ebben a kérdésben.

Londonból jelentik: *News Chronicle* jelentése szerint Göring porosz miniszterelnök még január hó folyamán Rómába utazik. Bár Göring utazását magánjellegűnek tüntetik fel, a lap római tudósítója biztosra veszi, hogy Göring fontos tanácskozásokat folytat majd Mussolinivel. A tanácskozások a Berlin—római-tengely szerepéről lesznek különös tekintettel a spanyol válságra.

Cseh-ukrán viszály tört ki Ruzsinszkóban

Prchala tábornok miniszterre kinevezése miatt élesedik a helyzet. — A tábornok nagyszámu cseh katonaságot hozott a ruzsinszkói ukrán felkelők leverésére

Ungvárról jelentik: Prchala tábornok, a ruzsinszkói kormány Prága által kinevezett harmadik tagja megérkezett Ruzsinszkóba. A cseh katonai és polgári hatóságok ünnepélyes fogadtatásban részesítették. Ukrán hivatalos körök tüntetően távolmaradtak a fogadtatásról. Volosin miniszterelnök ágybafeküdt és olyan jelentést adott ki, hogy egyelőre ágybanfekvő beteg marad. Volosinék egyébként mindent elkövetnek, hogy Prchalát miniszteri működésében megakadályozzák.

Amíg Ruzsinszkó ukránjai így Prágával folytatnak harcot, a ruszin nép nagy nyomora miatt lázong. Ezért Prchala nagyszámu cseh katonaságot is hozott magával. A ruszin és cseh tisztviselők között nagy elkeseredést szült

a Volosin-kormányának az a rendelkezése, mely úgynevezett „Ukrán átképző tanfolyamra” rendeli mindnyájukat. A rendelet szerint a tisztviselők 260 koronát kell, hogy fizessenek a tanfolyam díjában, amiből 100 koronát „Sziťs” nevű ukrán felkelő szervezet támogatására fordítanak.

Hír szerint Prchala első dolga az ukrán felkelő alakulatok feloszlataása lesz. A tábornok a közigazgatást is cseh szellemben akarja átszervezni. Ezenkívül Prchala személyes megbántása miatt vissza akar ütni Revai miniszternek, akinek múltját fel akarja kutatni. Revai ugyanis kommunista volt és most is körül van véve a régi ungvári kommunistákkal, akinek a proletár diktatúra kikiáltása a tervük.

A francia államtanács a semlegeségi politika mellett

A népfront pártjai a spanyol háborúba való beavatkozást sürgetik. Negrin spanyol köztársasági kormányelnök hadianyagokat kér Franciaországtól

Párizsból jelentik: Mint már jelentettük szerdán délután államtanács volt Lebrun köztársasági elnök vezetésével. A *Paris Soir* az államtanácsal kapcsolatban azt írja, hogy Franciaország változatlanul kitart a semlegeségi politika mellett. *Bonnet* azonban a képviselőházban hangsúlyozni fogja, hogy Franciaország éberrel figyelni fogja a spanyol helyzet alakulásával kapcsolatban a francia gyarmatbirodalom és a Földközi-tengeri utak biztonságát.

Szintén Párizsból jelentik, hogy a Népfrontba tartozó pártok közös nagygyűlést tar-

tottak. Ezen követelték Franciaországnak a spanyol belháborúba való beavatkozását. A népgyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, melyben felszólították a kormányt, hogy haladéktalanul nyissa meg a francia—katalán határt és engedje meg a köztársaságiak részére a hadianyag szállítást.

Barcelonából jelentik: Negrin köztársasági miniszterelnök magához kérte a francia nagykövetet. Arra kérte, hogy sürgősen tájékoztassa a francia kormányt a köztársaságiak helyzetének súlyosságáról. Negrin azt kérte, hogy a francia kormány szállítson a köztár-

saságiak számára hadianyagokat, mert máskülönben a spanyol köztársaság megsemmisül.

AZ OLASZOK ÉS NÉMETEK BEAVATKOZÁS-RA KÉSZÜLNEK, HA FRANCIAORSZÁG NAGYOBB SEGÍTSÉGET AD A SPANYOL KÖZTARSASÁGIAKNAK.

Rómából jelentik: Az olasz sajtó minden eddiginél határozottabb formában megismétli azt a figyelmeztetést, hogyha Franciaország az eddiginél nagyobb mértékben segíti meg a spanyol köztársaságiakat, akkor Olaszország és Németország felmondja a benemavatkozási szerződést.

Ujabb titokzatos bombarobbanás Angliában

Belfastból jelentik: Az angol hatóságok minden erőfeszítése és ovóintézkedése ellenére újabb titokzatos bombarobbanás történt. Most a belfasti katolikus temetőben robbant a bomba. A robbanás megrongálta a temetőben elhelyezett ír köztársasági emléket.

Franciaország is csatlakozott a japánellenes angol-amerikai jegyzékhez

Tokióból jelentik: A külügyminisztérium hivatalos közleménye szerint a francia nagykövet megjelent a japán külügyminisztériumban és jegyzéket nyújtott át. A jegyzékben a francia kormány bejelenti, hogy nem ismeri el a 9 hatalmi egyezménynek Japán részről való egyoldalú módosítását.

Litvinov Amerikába megy a szovjet nagykövetének

Párizsból jelentik: A *Matin* moszkvai jelentése alapján úgy értesül, hogy Litvinov orosz külügyi népbiztos lemondása küszöbön áll. Litvinov már régebben kegyvesztett lett ezért nem ment el most a Népszövetség ülészakára.

Hír szerint Litvinovot washingtoni szovjet nagykövetté nevezik ki, utódja pedig a külügyi népbiztos székbe Potemkin lesz, aki eddig a helyettes külügyi népbiztos volt.

Franciaországban hatalmas aranyu pénzhamisítást lepleztek le. 6 millió frank értékben állítottak elő hamis olasz lírákat, angol font és dollár bankjegyeket. Ez a kép egy detektívőr készült, aki átvizsgálta a pénzhamisító műhelyben talált hamis bankjegyeket.